Ao. 1855. No. 10.
Dingsdag, 23 Januarij.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 19 Januarij 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van den 17n. dezer maand No. 78, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, aan den Heer T. Janssen Eijken Sluijters, verleend *eervol* ontslag als 2e. Luitenant der divisie *Para*, en zulks tengevolge van zijne benoeming tot *Lid van den Kolonialen Raad*, en *Heemraad* der divisie Boven *Suriname* en *Thorarica*.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 19 Januarij 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van den 17 dezer maand No. 80, is onder de nadere goedkeuring des Konings:

a. Aan den Heer J. H. Cummings, wegens vertrek uit het district *Coronie*, *eervol* ontslag verleend als 2e. Luitenant bij de gewapende Burgermagt aldaar; en

b. Tot 2e. Luitenant bij de gewapende burgermagt te *Coronie* benoemd, de Heer G. K. Park.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 19 Januarij 1855.

Alzoo W. H. Isselt van het Gouvernement heeft verzocht, om een stuk land gelegen ten westen aan de *Wanica straat* en ten zuiden aan het kanaal, vroeger bestemd geweest om te worden geopend tot aan de rivier *Saramacca*, groot *een en drie kwart* bunder.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten daarop eenig eigendoms of ander regt te kunnen doen gelden, opgeroepen om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, hunne reclames met overlegging van bewijsstukken, ter Gouvernements-Secretarie in te dienen; zullende anders over het perceel land door het Gouvernement worden beschikt, naar aanleiding der Publicatie van den 13n. Julij 1846, G. B. e. a. No. 8.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1855.
19 Jan. Van de slavin *Azia*, geboren in 1842, dochter van *Amimba I*, toebehoorende aan plantaadje *Leasowes*, in *Coronie*.

» » Van de slavin *Susanna*, geboren in 1828, dochter van *Clara*, toebehoorende aan plantaadje *Libanon*, divisie *boven Cottica en Perica*.

» » Van de slaven: *Josephine*, geboren in 1831, *Cornelis*, geboren in 1832 en *Doris*, geboren in 1834, allen kinderen van *Eva*, toebehoorende aan den boedel Jacobus Kramer.

» » Van de slaven: *Betsij*, geboren in 1829, dochter van *Nanette*, en hare kinderen *Frans*, geboren in 1851 en *Sophia Charlotte Catharina* geboren in 1853, en *Pauwina*, geboren in 1803, waarvan de moeder onbekend is, toebehoorende aan F. Wijnand, de drie eerstgenoemden, echter voor den vrijdom.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Tweede afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 22 Januarij 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van den 20 dezer maand No. 96, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, aan den Heer S. H. de Granada, op zijn verzoek, verleend een *eervol* ontslag, als *Kapitein* bij de Schutterij te *Paramaribo*.

De waarnemende adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris;
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 22 Januarij 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van den 20 dezer maand No. 97, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, tot 2n. *Luitenant bij de Schutterij* te *Paramaribo* benoemd, de Heer J. von Königslöw.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 22 Januarij 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van heden, No. 106, is, aangezien de Heer Gouverneur zich voor eenige dagen van *Paramaribo* verwijdert, de Heer Procureur Generaal, als Oudste Lid van den Kolonialen Raad, belast geworden met de behandeling der dagelijksche zaken, gedurende Zijner Excellentie's afwezigheid.

De waarnemende adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Post-Kantoor.

De naar *Curaçao* per Z. M. Schoener *de Adder*, kommandant HOLTZAPFFEL, te verzenden Brievenpakketten, zullen op aanstaanden WOENSDAG den 24 dezer, des middags ten 12 ure worden gesloten.

Paramaribo, den 20 Januarij 1855.

De Ambtenaar belast met de Posterij,
J. S. BURNE.

Transport.

(197) Den 21 Jan. 1855. De Exploicteur aan G. C. Bosch Reitz, van de Pl. *Libanon* cum ann., gelegen aan de rivier *boven Cottica*.

Paramaribo, den 21 Januarij 1855.

De waarn. Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

[199] De Exploicteur bij het Geregtshof in de kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 26n. Januarij 1855, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen:

De Plantaadje **NIEUWHOOP** cum annexis, gelegen aan de rivier *boven Commewijne*, tusschen de verlatene plantaadjen *Siparipabo* en de *Vier Kinderen*, aankomende Judith Gomperts weduwe Machiel Alexander Salomons.

15 vaten **SUIKER**, liggende ter Landswaag, afkomstig van de Plantaadje *Kroonenburg*.

Paramaribo, den 22 Januarij 1855.
SIMON ABENDANON Sz.

(200) De Exploicteur bij het Geregtshof in de Kolonie *Suriname*, zal op Vrijdag den 2den Februarij 1855, des voormiddags ten *half negen* ure, publiek bij executie verkoopen:

Een derde gedeelte in het **ERF** met al de daaropstaande **GEBOUWEN**, gelegen aan de *Ladesma straat* Lt. E No. 379b., aankomende J. F. van den Eijck, en

Een derde gedeelte in voormeld **ERF**, met al de daarop staande **GEBOUWEN** gelegen als voren, aankomende A. J. Halthide.

Paramaribo, den 22 Januarij 1855.
SIMON ABENDANON Sz.

Nieuwstijdingen.

Britsch Guyana.

Te Demerarij zijn Noord-Amerikaansche dagbladen ontvangen tot 5 December. Het belangrijkste daaruit is de bekendmaking van de boodschap van den president, die in de tegenwoordige omstandigheden met spanning verwacht werd. Zij is van het begin tot het einde vredelievend. De *Roijal Gazette* vat den korten inhoud derzelve aldus zamen:

De president wenscht de natie geluk dat zij van oorlog is bevrijd gebleven. De cholera had aanzienlijke offers geëischt. Niettegenstaande de berigten van tekort in den oogst, is er in Amerika nog overvloed en een groote voorraad voor uitvoer. — Daar vriendschappelijke betrekkingen met het buitenland vereischt worden, tot bevordering van al hetgeen in den morelen, maatschappelijken en politieken toestand der Vereenigde Staten wenschelijk is, is het 't ernstig streven van den president geweest om die met alle natien te onderhouden. De tusschenkomst van Europesche mogendheden, in zaken betreffende het Amerikaansche gouvernement, om, — zoo als men heeft doen blijken, — deszelfs buitenlandsche staatkunde te bewaken en in zeker opzigt te leiden, heeft nu opgehouden.

„Onze tegenwoordige houding en voorleden gedragslijn geven verzekeringen, die niet in twijfel moesten getrokken worden, dat onze oogmerken niet aanvallende zijn, of de veiligheid en welvaart van andere natien bedreigen." — (Dit is eene ontkenning van het gouvernement omtrent elk voornemen betrekkelijk Cuba.)

Onder de zinsneden die meer betrekking hebben op het inwendig bestuur van het land, merkt men op die, waarbij wordt te kennen gegeven dat de sedert zoo lang aanhangige kwestie over de visscherij eindelijk bij conventie is geregeld, en dat eene commissie benoemd is, om eenige punten betreffende de grensscheiding van de Hudson's Baai, welke gedurig aanleiding gaven tot geschil tusschen de Engelschen en eene nieuwe Amerikaansche compagnie, te beëindigen. De zaak echter die het meeste de aandacht trekt, is de eisch aan Groot Brittannie en Frankrijk met opzigt tot de erkenning der regten van onzijdigen, staande den oorlog. Amerika heeft vriendschappelijke betrekkingen met Rusland en Pruissen aangeknoopt en wil de wateren van beide landen met zijne handelsschepen bezoeken, zich vasthoudende aan het beginsel dat „vrij schip, vrij goed" maakt, uitgezonderd in gevallen van oorlogscontrabande. De president zegt dat dit beginsel, in den oorlog der revolutie, door de oorlogvoerende staten niet was geëerbiedigd; en het is te vermoeden dat het nu geen betere kans zal hebben, indien een der oogmerken van een bloedigen oorlog mogt zijn: het besnoeijen van den handel eener natie.

Men verzekert, dat Engelsche en Fransche ingenieurs zich bezig houden met het afbakenen van eene linie, voor een reeds lang ontworpen kanaal, tusschen Rassowa en Kustendje, langs den bekenden Trajanus wal. De loop van den Donau in de Zwarte Zee zoude meer dan 40 mijlen verkort en de scheepvaart op die rivier geheel aan de Russische controle onttrokken worden.

Uit tijdingen van Alexandrie, verneemt men, dat de onderkoning reeds 4000 man troepen van de 10,000, die hij ter ondersteuning van den Sultan zenden zou, verzonden had, terwijl de overige 6000 man ingescheept zullen worden, zoodra de noodige stoombooten van Konstantinopel zouden zijn aangekomen.

Said-Pacha heeft van de hooge graanprijzen gebruik gemaakt om zijn voorraad te verkoopen; hebbende hij te kennen gegeven, dat hij in het vervolg als zoodanig geen voorraad verlangde te bezitten. De uitgebreide gronden der regering, die tot dusverre door haar bebouwd werden, zullen nu aan inboorlingen verhuurd worden, en er zal voortaan geen minister van koophandel meer zijn. Men verwachtte van dezen maatregel veel goeds.

De *Times* betoogt de noodzakelijkheid van het zenden van meer aanzienlijke versterkingen naar het leger van het Oosten. — Volgens dat blad hangt het welgelukken van den veldtogt daarvan af. Zoolang de geallieerden slechts éene divisie in de Krim hebben, zullen zij het veld behouden, doch op de wijze, zooals de gebeurtenissen haren loop hebben genomen, zal men in twee maanden 80,000 Russen hebben gedood, en het geallieerde leger zal niet meer bestaan. „Wanneer er twee Russen tegen een Engelschman of Fransch soldaat vallen, zal men met nieuwjaar tot het cijfer van nul zijn gebragt en de vijand zal meester blijven van den grond, al heeft hij er ook het dubbele aan slagtoffers gelaten.

Men wil, dat de Heer Thiers, over den tegenwoordigen toestand van Europa sprekende, gezegd zou hebben: Indien Sebastopol ingenomen wordt, dan is het sluiten van den vrede onmogelijk; wordt Sebastopol niet genomen, dan is de oorlog ook onmogelijk.

Aan de Redactie, enz.

In het *Surinaamsch Weekblad* van gisteren lazen wij een artikel van P. W. waarbij hij de aandacht van het Gouvernement, van onze geneesheeren en van de botanici in ons midden vestigt op een geneesmiddel tegen de *Lepra*, voorkomende in de *Revue Coloniale* van April 1854.

Dat artikel is reeds bij ons en ook bij anderen in ons midden bekend; doch, hetgeen ons teruggehouden heeft om daarover openlijk te schrijven, is eene vraag, die P. W. misschien in de gelegenheid is te beantwoorden.

In het bekende artikel wordt het gebruik opgegeven in poeders en siroop; doch de te bezigen *quantiteit* van het geneesmiddel, in beide gevallen, was niet vermeld.

Zou P. W. ons in dit opzigt eenige inlichting kunnen geven?

P. W. zegt, dat de aangeduide plant hier te lande in overvloed groeit; — gaarne verzoeken wij hem, ons den naam op te geven, onder welken dezelve alhier bekend is. De zaak is van te veel belang, dan dat men daarop de aandacht niet vestige.

†

Mijnheer de Redacteur!

Ik haast mij, op eene teregtwijzing van den geachten geneeskundige, van wien ik sprak op het einde van het door mij in het laatste Weekblad ingezondene artikel betrekkelijk de behandeling der *lepra*, mijne mededeeling in zoo verre te verbeteren, dat de door hem aangebodene plant niet bepaaldelijk de *hijdrocotijle asiatica* is, maar eene andere soort van datzelfde planten-geslacht, namelijk de *Hydrocotijle Scaposa;* waarin echter, volgens zijn gevoelen, niet onwaarschijnlijk, dezelfde geneeskundige krachten gevonden zouden worden als in de *hijdrocotijle Asiatica.*

Het zal den belangstellende niet onverschillig zijn, hierbij nog te vernemen, dat, indien aan den last van de regering in Frankrijk voldaan is, er nu reeds van Réunion (Bourbon) en Pondichérij eene genoegzame hoeveelheid van het blad, en van het uit- of aftreksel (*extrait aqueux*) der *hijdrocotijle Asiatica* verzonden is naar Guadeloupe en Fransch Guijana, ten einde aldaar de proefnemingen met de meeste zorg te doen herhalen, die op beide eerstgenoemde bezittingen alreeds hebben plaats gehad.

Bij onze naburen zouden dus misschien omtrent de resultaten van dit geneesmiddel belangrijke inlichtingen te bekomen zijn.

P. W.

Aan de Redactie enz.

Ik neem de vrijheid UE. vriendelijk te verzoeken, het navolgende in uw geacht dagblad wel te willen opnemen:

„Zou men alhier, — bij eene eventuele oprigting van een **Touwfabriek** of **Lijnbaan**, — uit **Inlandsche voortbrengselen**, alle gewone soorten **Touwwerk** kunnen vervaardigen, die, wat **deugdzaamheid** en **prijzen** aangaan, het *buitenlandsche*, zoo al niet overtreffen dan toch evenaren? — en welke **Vezelen**, behoorlijk bereid, verdienen tot dat einde de voorkeur?"

Deskundigen, belang stellende in **Nationale Nijverheid**, worden zeer beleefdelijk uitgenoodigd, hun gevoelen door middel van dit Blad kenbaar te willen maken; waarmede men bijzonder zal verpligten

Een voorstander van Nationale Industrie.

BRANDSPUIT-EXERCITIEN.

Laatstleden Zaturdag morgen is wederom exercitie gehouden met de Brandspuiten. — Deze oefeningen geschieden in den regel bij **hoog water**. — Alsdan zijn alle vereischten gemakkelijk en de spuitgasten vermaken zich met het natmaken der voorbijgangers en het bespuiten der op de rivier liggende plantaadje-ponten enz., onverschillig of er goederen in dezelve aanwezig zijn, die voor nat moeten bewaard worden. Wij herinneren ons een voorbeeld, dat een hoofdambtenaar, die voor zijne gezondheid, des morgens eene wandeling deed, door de spuitgasten jammerlijk werd bespoten. Nu, dit zijn de pretjes van het brandwezen! — Maar nu ter zake.

De Exercitien geschieden, zoo als wij zeiden *altijd* bij *hoog water*, — zou het niet nuttig en noodzakelijk zijn, dat zulks ook bij *laag* water plaats vond?

Immers, dan eerst zoude men de inconvenientien en bezwaren leeren kennen, die men, bij een onverhoopt geval van brand, bij eb, als wanneer onze grachten droog geloopen zijn, overwinnen moet. — Dan komt het er op aan, of men zijne zaak verstaat en de handigheid heeft om de vereischte hulp, in den spoedigst mogelijken tijd, te verleenen. — Voegt men daarbij, dat bij iedere exercitie, het grooter deel der slaven, uit nieuwelingen bestaat, die weinig of niets van de behandeling der spuiten kennen, dan gelooven wij, dat eene herhaalde, behoorlijk ingerigte oefening, vooral bij eb, wel niet als overbodig kan geacht worden.

P.

Eene wereld in 't klein.

(*Vervolg en slot van ons vorig No.*)

Inmiddels was de rijkdom der kleine kolonie nog op andere wijze belangrijk vermeerderd. Onder het gedierte, dat op *Nieuw Urk* (zoo hadden de kolonisten hunne woning naar het kleinste bewoonde eiland van Europa genoemd) gevonden werd, was ook eene soort van wilde varkens, klein van stuk en blijkbaar verbasterd van het Europesche ras. Hoe deze daar gekomen waren, bleef een raadsel. Een der schoolmeesters was van meening, dat in vroeger tijd misschien het eiland ter schuilplaats had gestrekt voor Boekaniers en andere zeeroovers, die een paar van deze dieren konden hebben achtergelaten, die zich hadden voortgeplant. De tweede vond het waarschijnlijker, dat in eene vorige eeuw andere schipbreukelingen zich eene korte poos op het eiland hadden opgehouden. Dit verschil van gevoelen gaf soms aanleiding tot belangrijke, althans onderhoudende redetwisten. Genoeg: de kolonie, over 't geheel vrij onverschillig wien zij dit geschenk te danken had, deed er haar voordeel mede. Van tijd tot tijd gelukte het, een dezer dieren in strikken te vangen, of met de honden dood te jagen. Eens vonden een paar jongens, die in het digtste der bosschen verdwaald waren geraakt, een nest met jongen. Zij namen ze mede als speelgoed. Maar men besefte het groote nut, dat er van deze dieren te trekken viel, en zij werden zorgvuldig opgekweekt, en werden grooter en vetter en malscher dan hunne wilde stamgenooten, en mettertijd kwam de kolonie in het bezit van eene gansche kudde van deze huisdieren. Ook hier bleek wederom, hoe de arbeid des menschen de gave der natuur niet alleen vermenigvuldigt, maar ook veredelt en nuttiger maakt.

Maar het moeijelijkst ging het met de behoefte aan kleeding. Wel bewaarde men de vellen der gedoode dieren; wel waren er boomen, wier bast, planten, wier vezelen misschien bewerkt konden worden; ook had de doctor de katoenplant op het eiland gevonden. Maar wat baatte al die rijkdom bij het volslagen gemis aan werktuigen, gereedschappen en al die kleine geriefelijkheden, die de beschaafde maatschappij zóó ruimschoots oplevert, dat zij naauwelijks meer iets waard worden geacht? Hoeveel had men hier niet willen geven voor een pakje naalden, voor een boekje spelden, voor een bosje haken en oogen! Van grooter gereedschap, b. v. voor den landbouw, behoeven wij niet te spreken. In één woord onze » wereld in het klein" was en bleef nog langen tijd bitter arm aan *kapitaal.*

Doch er openbaren zich bij de verhouding van de behoefte der menschen tot de middelen voor hare vervulling twee verschijnselen, die van de wijsheid en liefde des Scheppers getuigen. Het eerste is de schier onbepaalde elasticiteit der behoefte zelve; het andere de onuitputtelijke vindingskracht den mensch ingeschapen, om de middelen tot vervulling van iedere behoefte te ontdekken. Men leerde zich onthouden van hetgeen men niet bekomen kon; en de gewoonte maakte de onthouding minder hard, eindelijk naauwelijks voelbaar. Daarentegen vorderde men elken dag in de kunst, om met geringe middelen groote uitkomsten te verkrijgen: het groote geheim van den maatschappelijken arbeid. En hoe rijk was deze kleine maatschappij nog, met al hare armoede. Een paar bijlen, bijtels en ander gereedschap had men van het zinkende schip kunnen medenemen. Van de wrakhouten, die op het strand waren gedreven, had men bouten en spijkers en ander ijzerwerk kunnen losmaken, voorts ook eenig koper. Dat was een schat, dat ijzer! Een smidse was spoedig gebouwd; een rotsblok strekte tot aambeeld; houtskool was er genoeg te maken, en lustig brandde het vuur in den kunstigen oven.

Het was een feestdag voor de geheele kolonie, toen de eerste spade in den grond gestoken werd. Even gaarne hadden de smeden eenen ploeg gemaakt; maar men had geene trekdieren. Trouwens dit was, in het algemeen, een der grootste bezwaren, die den vooruitgang dezer maatschappij belemmerden, dat zij geene beweegkrachten aan de natuur ontleenen kon, om den arbeid der menschen te vervangen. Maar ook hierin voorzag, althans ten deele, het vindingrijke vernuft. Solkeoom was, even als vele zijner land- (of beter, provincie-) genooten van nature wiskunstenaar en mechanicus. Hij had in vroegere jaren, toen hij nog onder Sexbierum woonde, in zijne snipperuren een planetarium gemaakt, dat weinig onderdeed voor het beroemde Franeker kunststuk. De ervaring daarbij opgedaan, kwam hem nu te stade. Een half uur boven de plek, waar de woningen opgeslagen waren, werd de grond rijzende; daar schoot de beek met snelheid over de steenen voort. Een groot schepråd werd hier opgerigt en in verband gebragt met andere raderen en onderscheidene hefboomen, en ziedaar eene werkplaats, eene fabriek gesticht, waar de kracht des vallenden waters eenen arbeid verrigtte, die voor zestig mannen te zwaar zou geweest zijn, en hier eene draaibank, daarnevens een maïsmolen, een tiental passen verder eene kleine katoenspinnerij in beweging bragt. Nu kon ook onze Lijonnees een weefgetouw oprigten en zijn oud bedrijf weder ter hand nemen. Ziedaar hoe het kapitaal op *Klein-Urk* gevormd werd, en, eens gevormd, zich ongevoelig maar verbazend dag aan dag vermenigvuldigde tot besparing van arbeid, tot betere vervulling der behoeften, tot vermeerdering van het welvaren en het levensgenot der bewoners.

Misschien vraagt iemand: En hoe ging het intusschen met het verstandelijke en zedelijke welzijn dezer kleine gemeente? Het spreekt van zelf, dat zich onder zulk een getal, hoe klein ook in vergelijking met de kringen, waarin wij verkeeren, uiteenloopende karakters bevonden, dat zich goede en kwade eigenschappen openbaarden, dat verschil van meening en de bewegingen van onderscheidene hartstogten en driften zich deden gelden. Maar er was één groot beginsel, dat heilzaam en weldadig tegenover die veelzijdige en soms strijdige invloeden werkte: *Orde.* Reeds van den aanvang af, had men het noodzakelijk gevonden eenen Raad van Bestuur in te stellen, bestaande uit den ouden Solke, de beide onderwijzers en nog twee leden. Aan dezen Raad werd de beoordeeling en bezorging van al wat strekken kon in het belang der gemeente opgedragen; aan dezen ook de beslissing der geschillen die mogten opkomen. Over groote dingen werd in eene algemeene vergadering gehandeld en besloten. Solke had een eenvoudig, maar alomvattend wetboek ingevoerd: de Tien Geboden. Telken avond na het gemeenschappelijke gebed werden deze plegtig voorgelezen. Daarna werd dan meestal toegevoegd een of ander hoofdstuk uit den Bijbel (een drietal exemplaren van dezen waren uit de schipbreuk gered). De Zondag werd zooveel mogelijk als rustdag geëerbiedigd; dan klonk het gemeenschappelijke gezang van bekende liederen; dan hield deze of gene eene toespraak. De Bijbels waren ook het middel voor de volwassenen om het lezen te onderhouden, voor de kinderen om het te leeren. Eerlang was er in het midden van het dorp eene ruime school opgerigt (die ook bij ongunstig weder tot kerk en raadzaal diende), waar de onderwijzers beurtelings les gaven. Het schrijven werd geleerd op fijn geschaafde plankjes; het sap van eene of andere kleurhoudende plant leverde de inkt: een heester met week merg en harden bast (nagenoeg als onze vlier) leverde de schrijfstiften. Op dezelfde wijze werd opgeteekend, wat voor de vergetelheid bewaard moest worden.

Over het algemeen heerschte er een geest van welwillendheid en liefde in de gemeente. Als men zoo veel te zamen geleden en ontbeerd heeft, gevoelt men te inniger de behoefte aan onderlinge hulp, en de goddelijke les: » heb uwen naasten lief als uzelven" was in den kleinen kring niet moeijelijk te betrachten. Toch ontwikkelde zich een beginsel van verschil en ongenoegen, dat op den duur sterker en daarmede gevaarlijk dreigde te worden. De gewone verschillen werden spoedig bijgelegd; een hard woord teruggenomen en vergeten; een rassche daad vergeven en vergoed. Maar de eigenaardige natuur kwam meer en meer uit, naarmate men zich meer in den gewonen kring, meer » te huis", gevoelde. De een was ijverig; een ander traag; de een spaarzaam; een ander verkwistend; de een voorzigtig, de ander onachtzaam; de een ging met overleg en beleid te werk, de ander greep van alles aan, zonder zich vooraf te vragen of hij er geschikt voor was. Dan verbeeldde zich de een, dat hij meer deed voor het algemeen welzijn dan zijn buurman; een tweede weder, dat hem door een ander onthouden werd, wat hem toekwam. Er waren er die meenden, dat dit of dat hem meer bijzonder toebehoorde; anderen die alles gemeen achtten. Uit dit alles ontstond niet alleen menig verschil, maar ook verwarring, en de *orde* zelve liep gevaar. Het werd volstrekt noodzakelijk, hier een vasten regel te stellen. Die regel was *de eigendom.*

Wat den bodem betreft, het eiland bevatte bouwgronden genoeg, om ieder hoofd des gezins een redelijk deel daarvan af te staan; en elk werd daartoe gelegenheid gegeven tegen eene kleine retributie aan de gemeente, hetzij in arbeid hetzij in producten. Wie zelf zijn land niet bebouwen kon of wilde, mogt het aan anderen ten gebruike geven, die er meer geschiktheid of lust toe hadden; wederom tegen eene vergoeding, maar hier, zoo als partijen zelve zouden goedvinden. Voor het overige werd ieder eigenaar geacht van zijn arbeid of van het voortbrengsel van zijn arbeid, de jager van zijn wild, de bouwman van zijn oogst, de smid van de spade, die hij gemaakt had. Wie nu iets noodig had of begeerde, wat des anderen eigendom was, moest dan wel (tenzij het hem uit goedwilligheid geschonken werd) met dezen overeenkomen, om hem hiervoor iets anders van het zijne in ruil te geven: en in die reeks van dagelijksche ruilingen werd de *waarde* van iedere zaak als van nature gevonden. Wat door velen begeerd, maar niet zeer gemakkelijk te verkrijgen was, had van zelf hooge waarde. Wat men met weinig moeite en geringe inspanning bekomen kon, bij voorbeeld het water uit de beek, had weinig of geene waarde, omdat natuurlijk ieder die geringe moeite liever zelf deed, dan dat hij er iets voor afstond, wat hem meer werks gekost had. En het is bijna niet te zeggen, hoe weldadig deze regeling op de vermeerdering van de algemeene welvaart werkte. De tragen werden genoopt tot arbeid, de verkwisters tot sparen.

Maar dit was misschien nog het geringste voordeel. Ieder trachtte nu datgene, wat hij te leveren had, zoo goed mogelijk te maken, ten einde er zoo veel méér ander zaken voor in ruil te bekomen; want het was ook natuurlijk, dat men voor het betere iets meer over had, dan voor het slechte en onbruikbare. Daar kwam nog bij dat de meesten bij voorkeur hunnen arbeid besteedden aan zaken, waarvan zij zeker waren, dat zij ze altijd tegen andere zaken ruilen konden; en dat waren juist de nuttigste en die het meest gevraagd werden. En daardoor waren juist ook deze nuttigste zaken altijd het overvloedigst voorhanden. De slotsom werd: van alles het beste, en van het nuttigste het meest. En het groote geheim was: dat ieder onwillekeurig door zijn *eigen belang* gedreven werd, om te doen wat in het *algemeen belang* goed was. Alleen in een opzigt moest men wel van deze regeling der wederkeerige diensten afwijken. De oude Solke, de doctor, de onderwijzers hadden zooveel te doen, dat

onmiddellijk het algemeenen belang betrof, dat hun geen tijd overschoot, om land te bebouwen, vee te houden, of kleedingstukken of huisraad te vervaardigen. En voor iederen goeden raad, voor elke beschikking, voor elke les kon men hen toch niet iets anders in ruil geven; hier hield de gewone wijze van waardering op. Toch waren zij niet minder werkzaam en niet minder nuttig dan een der overigen. Zoo werd dan met gemeen goedvinden bepaald, dat ieder naar billijkheid iets moest bijdragen tot hun onderhoud. Deze omslag leverde dan voor hen eene belooning van hunnen arbeid.

Maar er bleef nog eene moeijelijkheid bestaan. Het gebeurde wel eens, dat iemand die van den wever een lapje katoen begeerde, niets in ruil te geven had dan een varken; en nu was dat varken veel meer waard dan het lapje katoen; het varken deelen was onmogelijk, en een geheele rol katoen kon de ander niet gebruiken; dan viel er aan geen ruiling te denken, tenzij de wever de » rekening wilde laten oploopen", tot hij voor een geheel varken aan waarde geleverd had. En dat ging niet altijd. Ook gebeurde het wel eens, dat de wever juist geen voedsel, maar een of ander werktuig begeerde te ruilen voor zijn kleedje, en dat de smid die dat werktuig leveren moest, geen kleedje begeerde; maar wel iets anders. Dan was het bijna niet mogelijk te ruilen; en soms had deze of gene nog gebrek te midden van zijn overvloed. » Er ontbreekt ons nog iets," zeide Solke-oom, » en dat is *geld*." Gelukkig werd ook dit gevonden. Er was onder de landverhuizers een koopman uit Westfalen, een reeds eenigzins bejaard man, niet zeer opgeruimd van humeur en overhellende om ieder te wantrouwen. Hij was weinig bemind en men had hem den bijnaam van » mijnheer Miser" gegeven. Mijnheer Miser nu, had te Osnabruck zijne kruideniersaffaire aan kant gedaan, om in de nieuwe wereld zijn fortuin met den groothandel te beproeven. Bij de schipbreuk had hij voor niets meer zorg gedragen, dan om een paar zakken Friedrichs d'or en thalers te redden, die zijnen schat uitmaakten. Toen eenigen daarna besloten naar den vasten wal over te steken, had hij wel grooten lust gehad mede te gaan, maar hij was bang, dat de matrozen hem zouden berooven, en zoo was hij op het eiland gebleven in de hoop, dat er vroeg of laat wel verlossing voor hem zou opdagen. Die man had weinig lust of geschiktheid tot eenigen arbeid. Hij meende ook met zijn geld wel alles te kunnen koopen, schatte zich een millionair te midden van al die armen, en kende geen grooter genoegen, dan bij nacht in zijne hut zijne blanke daalders en gouden kroonen over te tellen. Maar hoe hij zich bedrogen vond! Niemand had hem iets voor zijn geld willen geven, want niemand kon op dit eiland iets voor geld verkrijgen. Hij moest dus wel, wilde hij niet van honger omkomen, met de anderen medewerken, of van hunne goedheid iets als gift vragen. Kortom, hij was de armste van allen. Alleen een paar meisjes, die wat veel van opschik hielden, gaven hem *iets* te eten voor een paar van zijne blinkende goudstukken, waarmede zij zich des zondags versierden. Dit vond bij enkele andere navolging; maar toen het wat algemeen begon te worden, wilde op eens niemand meer zulk sieraad hebben, en legde men de goudstukken weg, om pluimen van zeldzame vogels te dragen. Nu had Miser's schat ten eenemale alle waarde verloren. Maar Solke-oom begreep, dat die geldstukken toch van dienst konden zijn; en hij deed mijnheer Miser den voorslag, om ze aan de gemeente af te staan tegen eenige morgen best teelland en eenige zwijnen, die hij dan zelf of door een ander kon laten hoeden. De goede man had eerst moeite om van zijne fraaije stukken te scheiden; maar de behoefte drong, en hij sloeg toe. En hij had er later geen berouw van. Van dit oogenblik af kon hij, zoo goed als vele anderen, in zijne behoeften voorzien. Van dat geld werd nu door den Raad van Bestuur de helft ter zijde gelegd en op eene afgelegene plek, die voor allen geheim werd gehouden, geborgen, terwijl de wederhelft onder al de leden der gemeente, hoofd voor hoofd evenredig werd uitgedeeld. Aan de zilveren stukken werd de naam van *guldens* gegeven, aan de gouden die van *kroonen*, en nu kwam men overeen, dat men de waarde van elke zaak voortaan in guldens zou berekenen, en deze tot ruil- en vereffeningsmiddel zou gebruiken; welke waarde de kroonen zouden hebben, liet men geheel aan den loop der omstandigheden over. Van zelve werd aan deze (want zij waren weinig talrijk) eene waarde van 25 guldens toegelegd. Nu was alle moeijelijkheid weggeruimd. Wie een varken te veel had, bood het te koop; waren er veel liefhebbers voor, dan maakte hij er misschien wel 12 of 13 guldens voor; was er weinig vraag, dan moest hij zich met 8 of 9 vergenoegen. Met die guldens kon hij nu een spade of beitel bij den smid, een stoel bij den schrijnwerker, eene lapje katoen bij den wever koopen; de wever ruilde weder zijn geld tegen een werktuig, de smid tegen een paar schoenen; de schoenmaker tegen een maat maïs; de landbouwer betaalde er een dag arbeids mede, die een ander voor hem besteed had. Elk was geholpen. In een woord, het was even alsof eene machine, die vroeger, hortend en stootend, volstrekt niet goed had willen werken, nu, duchtig met olie gesmeerd, gemakkelijk en geregeld omliep. Ook de vergoeding aan Solke en zijnen Raad werd erlang in geld gewaardeerd en betaald. Zij konden dan naar eigen goedvinden zich daarvoor alles aanschaffen wat zij begeerden. Mijnheer Miser nam nu ook weder zijn oud bedrijf van koopman bij de hand. Hij legde een magazijn en winkel aan. Bij hem kon ieder altijd dadelijk tegen geld verruilen, wat hij aan goederen te veel had, en daarentegen voor geld bekomen wat hij behoefde. Dit was zeer gemakkelijk. De geregelde afzet der producten bevorderde de productie; van de andere zijde had men veel minder moeite om zijne behoeften te bevredigen. Zoo werd nu ook mijnheer Miser een zeer nuttig lid der maatschappij.

En zoo leefde onze » wereld in het klein" jaren lang rustig, tevreden en in toenemende welvaart voort. Wel had zij hare rampen, als overal elders rampen vallen. Wel rimpelden nu en dan de zorgen Solke's gewoonlijk helder en effen voorhoofd. Wel had hij menig woord van troost, en opwekking, van vermaning en ook wel van bestraffing te spreken. Maar toen hij eens (het was op den zesden verjaardag van hunne schipbreuk, een dag, die altijd ernstig en plegtig gevierd werd) tot de vergadering sprak:

» Vrienden had ik niet gelijk, toen ik op dien gedenkwaardigen dag zeide: wij bevinden ons hier wel, wij zijn door Gods beschikking op dit eiland geworpen, en het biedt ons door zijne goedheid aan al wat wij behoeven, wij zullen het welligt daar ginds niet beter hebben. Had ik niet gelijk?" ..... toen riepen allen eenstemmig, terwijl menige handdruk gewisseld en menige traan weggewischt werd: » Ja, goede vader Solke! God heeft ons wel gedaan."

Producten - Handel.

Bij inschrijving verkocht.

Katoen. Den 22sten dezer, 30 balen schoone, van plant. Sarah, à 24,55.

Scheepvaart.

Aangekomen.

Den 20 dezer, de Fransche Stoomboot *Le Flambart*, kommandant Raoul, van Caijenne.

Idem, de Eng. bark *Indian Queen*, kapt. A. G. Troop, van St. John (New Brunswick.)

Uitgeklaard.

Den 20 dezer, de Eng. schoener *Ladij of the Night*, kapt. G. Anderson, naar Demerarij, lading: 2 vaten inl. Likeur 14 en een half gallon, 1 vat inl. Bitter 7 en half gallon, 1 vat Kurken, 1 vat Yzerwaren, 26 kisten Koopmanschappen, 13 kistjes Axen en 10 vaatjes Zwartsel. — Passagiers: de Heeren G. P. Emanuels, J. L. Marcus, J. Pons, Mej. M. H. Driessen en Bediende en Mej. Detering.

Vertrokken.

Den 21sten, de koloniale schoener *Curaçaonaar*, kapt. J. F. Meijer, naar Demerarij.

Den 22sten, de Fransche Stoomboot *le Flambart*, kommandant Raoul, naar Demerarij.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

De stad Stavoren, kapt. H. Hoekstra, adres bij M. M. Curiel. Sluit 31 dezer.

Antonie en Eugenie, kapt. Lundt qq. adres bij F. Emanuels.

Anna Maria Henrietta, kapt. Bos, adres bij Gisius & Co.

ADVERTENTIEN.

Gedrukt bij J. C. MULLER Az.